

Anerkendende refleksion på Den fri Hestehaveskole – med særligt fokus på etikken

Af Thomas Skovbo, Viceskoleleder på Den fri Hestehaveskole
og medstifter af konsulentvirksomheden Skolespejlet www.skolespejlet.dk

Fælles lejr tur til Bogensholm, august 2011.

Vi har på Den fri Hestehaveskole (www.hestehaveskolen.dk) gennem de seneste år arbejdet målrettet med anerkendelse som pædagogisk tilgang i vores arbejde. Vi ønskede i år at gå "et spadestik dybere" i den pædagogiske anerkendelse ved at inddrage etikken – som fundament for anerkendelsen så at sige.

I vores arbejde på Den fri Hestehaveskole går vi ud fra følgende pædagogiske grundantagelser:

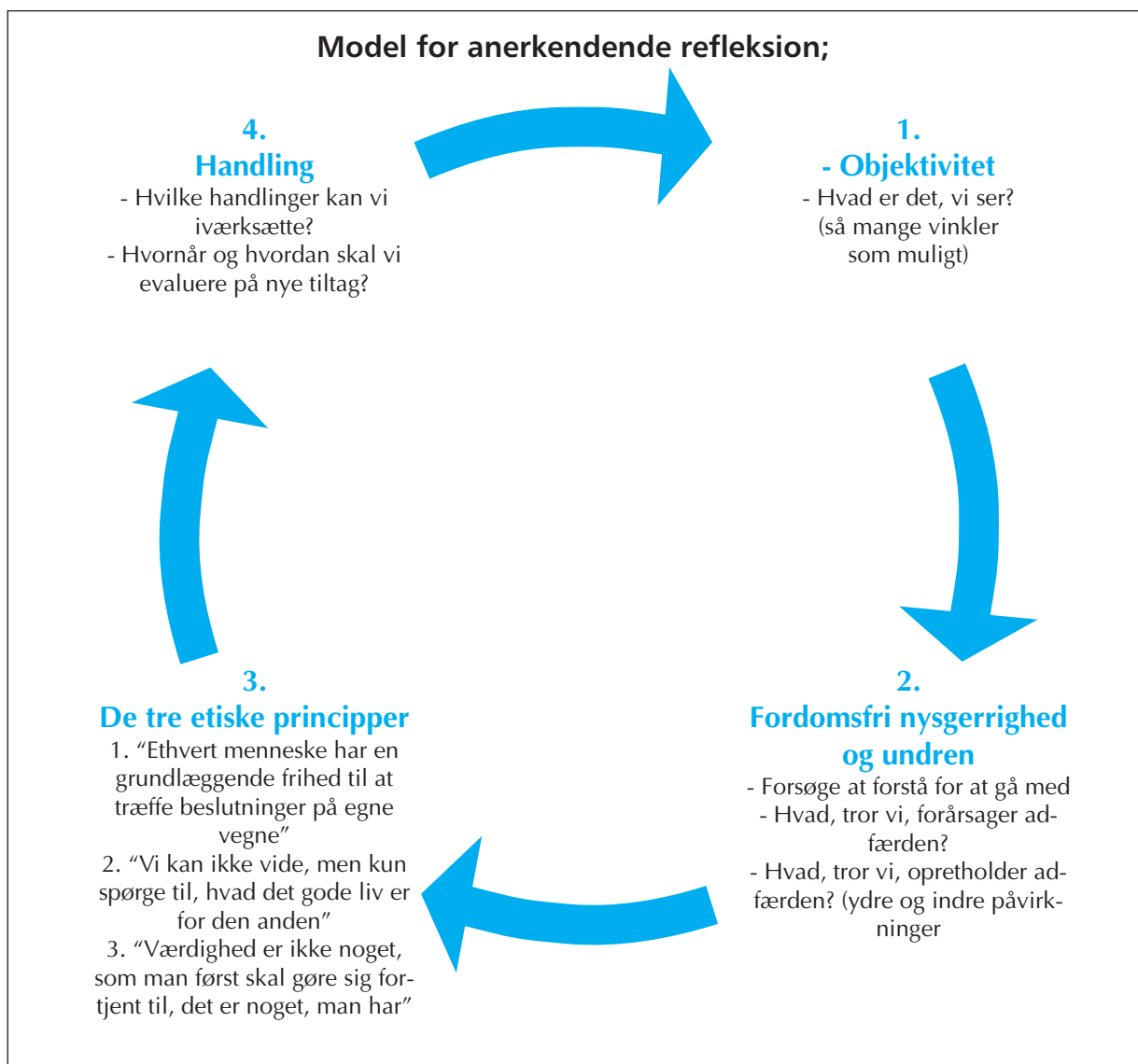
- ✓ *Trivsel og selvværd* er afgørende forudsætninger for læring...
- ✓ *En anerkendende pædagogisk tilgang* er at fremme forudsætningerne for at lære og styrke trivsel og selvværd...
- ✓ *Anderkendende refleksion* er at forsøge at se den bedst mulige anvisning med et opbyggende fokus og i respekt for det andet menneskes integritet...
- ✓ *Etik er anerkendelsens mor* – derfor må vi have etikken med i vores arbejde med anerkendende pædagogik. Etik handler ikke om os selv – men derimod om, hvad der er godt for det andet menneske...

Med ovenstående fælles grundantagelser ønskede vi et effektivt værktøj til at løse store og små udfordringer i vores daglige arbejde. En model, der skulle sikre etikken, gøre arbejdet bedre, mere målrettet og professionelt. Vores anerkendende refleksionsmodel hjælper os med at opkvalificere vores handlinger og beslutninger i arbejdet med børn og forældre. Modellen flytter det faglige fokus væk fra læreren og pædagogen selv og over på dem, det handler om, nemlig børn og forældre. Vi skal være nysgerrige på hvad og hvorfor og altid arbejde ud fra et overordnet etisk fokus, således at vi i fællesskab kan opstille gode handlemuligheder i den enkelte situation med størst muligt opbyggende hensyn til det enkelte menneske.

Mange har stiftet bekendtskab med LP-modellen og er glade for den. Vi synes, den er lidt for omfattende og besværlig at arbejde med i det daglige. Derfor satte vi os

for at udvikle en mere brugbar model, der på ca. 30 minutter kan hjælpe os videre i en given situation og sikre

en anerkendende pædagogisk tilgang med fokus på etikken.

Jeg vil kort forklare vores anerkendende refleksionsmodel i det følgende;

1. Tegn

– er det, vi lægger mærke til. Når noget ikke fungerer, når noget ikke lykkes, når noget opleves svært, eller når noget lykkes særlig godt – er der et tegn, som kan fortælle os noget, vi kan bruge i det videre arbejde. Vi skal være opmærksomme på tegn, således at vi kan opnå en bedre trivsel og undervisning.

2. Fordomsfri nysgerrighed

– er nødvendig, men også rigtig svært, særligt fordi vi kender børn og forældre rigtig godt. Vi skal være nysgerrige efter, hvorfor eleven eller forældrene reagerer, som de gør, hvad der ligger til grund for deres handling i den enkelte situation – uden at dømme eller vurdere på forhånd. Det indebærer, at "plejer er død", fordi vi er nødt til at se på den enkelte situation med friske og fordomsfri øjne. Det skal vi ofte have hjælp til, og sparring og samarbejde er en vigtig del af denne fase.

En sådan fordomsfri og nysgerrig tilgang til andre mennesker i alle mellem menneskelige relationer sikrer etikken i mødet mellem mennesker, men er også en stor faglig udfordring, fordi det tilsidesætter lærerens eller pædagogens egne følelser, når tingene ikke fungerer som forventet. Etik handler om det andet menneske – ikke om os selv!

3. De tre etiske principper

- er det nye i vores model. Etikken er "anerkendelsens mor", og derfor har vi valgt tre etiske principper, som vi synes står særlig centralt i vores daglige arbejde og i det hele taget i arbejdet med mennesker og anerkendelse. Disse tre principper er også tre grundlæggende værdier, som vi ønsker skal være et stærkt, fagligt fundament i vores arbejde med børn og forældre. De etiske principper er hentet fra konsulentvirksomheden Etikos (www.etikos.dk), der netop beskæftiger sig med udviklingen af den etiske kvalitet og etik i organisationer.

Fælles lejrtur til Bogensholm, august 2011.

Princip 1 - Respekt for selvbestemmelse

"Ethvert menneske har en grundlæggende frihed til at træffe beslutninger på egne vegne.

Respekten for selvbestemmelse skærper vores opmærksomhed på det enkelte menneske som et selvstændigt individ med ret til at definere det gode liv for sig selv. Således er det via dialogen og en spørgende, nysgerrig tilgang, at vi kan skabe de bedste betingelser for, at det enkelte menneske kan udfolde sin ret til selvbestemmelse og udleve egne ønsker og drømme".

Princip 2 - Hensyn til fysisk og psykisk integritet

"Integritet betyder ikke-røre. Løgstrup kalder integriteten for urørlighedszonen. Hensynet til integritet handler om, at der er noget i ethvert menneske, som vi ikke må røre ved, medmindre vi får lov. Integritet er en betegnelse for de fysiske og psykiske grænser, som vi alle har ret til at definere selv. Integritet rummer det enkelte menneskes egen selvopfattelse og identitet. Hensyn til integritet handler således om måden, vi møder det andet menneske med ydmyghed og nysgerrighed på. Vi kan ikke vide, men kun spørge til, hvad det gode liv er for den anden".

Princip 3 - Agtelse for værdighed

"At agte for et andet menneskes værdighed handler om at anerkende den anden som uerstattelig og uendelig værdifuld. Værdighed er ikke noget, som man først skal gøre sig fortjent til, det er noget, man har. Når vi agter for hinandens værdighed, anerkender vi dermed, at vi som mennesker grundlæggende er ligeværdige. Vi agter på hinandens værdighed, når vi søger at skabe en ærlig og nærværende kontakt – når vi taler med hinanden frem for om hinanden"...

4. Handling

– det er vigtigt, at vores arbejde med børn og forældre altid fokuserer på næste handling. Hvordan kan vi gøre det bedre, hvad kan vi fremover gøre anderledes, hvordan sikrer vi, at vi udvikler os sammen i en positiv retning. Vi kan ikke bestemme, hvad andre mennesker skal gøre, men vi kan anvise andre mennesker vores bud på handlemuligheder og lade det være op til den enkelte at følge disse. I denne fase er et tæt samarbejde med eleven, forældre, kolleger og evt. andre fagressourcer helt centralt.

På vores pædagogiske weekend afprøvede vi første gang modellen på nogle udvalgte cases, og der er ingen tvivl om, at arbejdet med modellen sikrer, at vi altid har det andet menneske i centrum for beslutninger og antagelser. Det virkede! Siden har vi arbejdet kontinuerligt med modellen, der langsomt, men sikkert bliver en naturlig del af vores arbejde med børn og familier på Den fri Hestehaveskole. Modellen er nem at overskue og bruge i det daglige, samtidig med at den løfter vores professionelle og faglige tilgang til pædagogik og undervisning. Med etikken i fokus føler vi, at vi sikrer vores "ordentlighed" i arbejdet med børn, unge og forældre.